

Benvolgut mossèn, l'Església no ha fet res?

Dm, 28/04/2020 per Jordi Llisterri...

[Laeto animo](#)

Ja em perdonaran que contesti en obert un correu que hem rebut aquest dies a la redacció. “Primer gràcies pel vostre esforç per seguir informant en temps de confinament. Com a rector i prevere m'arriben queixes i crítiques contra les institucions eclesials per la manca de resposta convincent al repte del coronavirus (que ha mancat solidaritat en obrir espais a gent sense sostre i famílies amb problemes, que els hospitals han ofert els espais a malalts i nosaltres hem mantingut tancades residències, col·legis majors, que les entitats esportives han ofert els seus espais mentre que els centres concertats han tancat els seus espais esportius...) i no sé molt bé que respondre. És cert que Càritas i algunes parròquies i bisbats catalans han fet alguna cosa, però la difusió ha estat minsa. Us proposo que algú de la redacció faci un treball periodístic on es recullin les accions eclesials -a nivell de Catalunya- per tal de poder oferir una resposta documentada a totes aquestes crítiques”.

Doncs bé, mossèn, té tota raó. Però anem a pams.

L'essencial cal contestar-ho amb una pregunta. Abans de criticar la manca de resposta eclesial preguntar-se cadascú: “Què he fet per respondre al coronavirus?”. Si primer ens contestem honestament aquesta pregunta, potser ja hem respost la resta de qüestions. I tampoc cal ser molt exigents en la resposta. La situació era tant nova que potser no hem encertat. Ni els de dalt sabien gaire què fer. Però l'important és si hem fet.

En les desenes d'articles que hem [publicat](#) sobre la reacció a la crisi del coronavirus veurà algunes respostes. Estem a casa, però això no vol dir que estiguem tancats a casa.

No es pot fer un judici general sobre com s'ha reaccionat des de l'Església. Com sempre va per barris. Hi ha crítiques des de fora i tampoc hi ajuden els qui dins de

L'Església porten la ullera com els cavalls i només bramen perquè es torni a dir missa pública.

Però en general crec que hi ha hagut una resposta. Des l'àmbit parroquial o comunitari sovint l'edat d'alguns dels seus responsables l'ha dificultat. És molt fàcil enviar coses per WhatsApp si tens un grup de WhatsApp amb els contactes de la parròquia i tots els feligresos connectats. I no sempre era així abans de la crisi. Però com en tants altres sectors s'ha fet un reciclatge accelerat. A més de les misses per internet, s'està mantenint molta vida comunitària a través de grups virtuals. Cada dia hem de fer alguna actualització a la [llista de serveis religiosos virtuals](#). També va passar per [Pasqua](#). I quan les xarxes virtuals no arribaven, ha continuat funcionant el telèfon per fer l'acompanyament personal de la gent sola i que està patint. Crec que això ho estan fent la majoria de mossens, religiosos, religioses o gent de missa, encara que tinguin 70 anys i estiguin a casa. A casa però no tancats.

Caldria afegir aquí l'atenció personal que han donat les persones que estan als serveis religiosos dels hospitals i els ministres de culte que han acompanyat a les famílies en la solitud dels enterraments. Un mossèn d'un hospital m'explicava un dilema moral en el moment més greu de la crisi. Si hi ha escassetat dels famosos EPIs pels sanitaris, n'hem de gastar un els capellans per administrar un sagrament? Ho poso com a mostra que de vegades cal tenir presents tots els elements abans de jutjar.

La solidaritat no ha tancat

Sobre la manca de solidaritat, crec que és prou injust. La xarxa territorial de Càritas (que recordem que existeix perquè existeixen les parròquies) no s'ha cansat de repetir aquests dies que les demandes bàsiques de primera necessitat s'han multiplicat per tres. I tot i que molts dels voluntaris jubilats s'han hagut de tancar a casa, no s'ha tancat.

A aquesta tasca més visible i organitzada de Càritas cal sumar-hi les iniciatives solidàries locals o parroquials. I moltes de les iniciatives de barri o dels veïns que hi ha, alguna vegada estan sota el paraigües de l'Església i moltes vegades impulsades per gent que a més de tenir bona fe també és gent d'Església.

El més remarcable d'aquestes iniciatives sap què és, mossèn? Que la majoria de vegades dona resposta a la gent que està fora dels circuits socials de l'administració i que no entren la lletra petita d'un Reial Decret. Però és més difícil fer-ne una estadística i per tant una notícia.

Cert que ser persones religioses no és necessàriament garantia de ser bones persones, però no m'allargaré aquí en perquè en la majoria de petites iniciatives solidàries darrera sempre acaba havent-hi gent de missa. Cal afegir que la majoria de confessions amb una presència i organització social rellevant a Catalunya també s'han organitzat per donar resposta a les necessitats de la gent. (Em va fer "gràcia" una notícia que remarcava que una comunitat musulmana estava repartint ajuda social i que no ho feia només als musulmans. Com si alguna vegada es demanés la partida de baptisme a la gent que truca a la porta de les parròquies. No conec cap religió autèntica que prediqui la solidaritat només per als seus.)

Planteja el tema de la cessió de locals i instal·lacions. A veure. Aquesta no ha estat un crisi que demanés centenars d'espais. I quantes instal·lacions públiques i privades estan tancades i buides aquests dies? Només les de l'Església? Doncs també les de l'Església. El que si que és cert és que s'han ofert aquestes instal·lacions. La Unió de Religiosos de Catalunya ho va fer de manera pública i explícita. S'han cedit habitacions del seminari diocesans. I segur que hi ha molts altres exemples sense publicitat.

Finalment, cal tenir present que a Catalunya hi ha setze centres hospitalaris vinculats a l'Església i vint centres ambulatoris. Aquests centres sanitaris han continuat oberts i atenent les persones afectades per la Covid-19.

Si m'ho permet, mossèn, es conegui o no, l'acció social de l'Església la dono per descomptada.

Les escoles es posen les piles

També em permetrà un comentari sobre el tema de les escoles cristianes perquè el conec per experiència pròpia a casa. Són les primeres que s'han posat les piles per atendre als alumnes. El primer dilluns de confinament, a les 9 del matí, el meu fill petit ja estava davant de l'ordinador amb indicacions de l'escola sobre el que havia de fer.

Fa uns dies el conseller d'Educació deia que no es podia generalitzar, i que hi ha hagut escoles concertades que han respost i que no, i que hi ha escoles públiques que han respost i que no. Cert, aquí les coses també van per barris. Però generalitzant d'aquesta manera s'obvia que un primer [estudi](#) de la UAB ja detectava estadísticament que els centres concertats van reaccionar de manera més intensiva que els públics pel que fa a les tasques escolars i la interacció amb els alumnes.

Aquí pot haver-hi un biaix pel perfil socioeconòmic dels alumnes. Però hi ha escoles cristianes a tots els barris. I els titulars de les escoles cristianes també s'ha preocupat per les famílies que no podien seguir o per les han estat afectades primer per problemes econòmics. I ajustant les quotes en la mesura del possible, tot i que l'administració s'ha tret el problema de sobre.

Lideratge mundial

Tot i que no hi fa referència, mossèn, crec que també és just i necessari parlar del papa Francesc. Molta gent sempre ha dit, "jo no confio en l'Església, però si en aquest mossèn". L'Església és un ens eteri fàcil de criticar però el mossèn el coneixes en primera persona. Ara encara s'hi pot afegir que sobretot en qui confia la gent és en el papa Francesc. No cal allargar-se però les seves intervencions d'aquests dies, i especialment el [missatge](#) Urbi et orbi del 27 de març i el de [Pasqua](#) són per emmarcar. O com va [dir](#) un periodista de veritat: "Si Francesc volia explicar què és la fe per a un cristià, ahir en va donar tota una càtedra viva, històrica, inoblidable".

Vostè ja ho coneix, però faci-ho córrer més.

El papa que ens diu que sovint la resposta davant del dolor és el silenci, el papa que ens crida a una resposta global on ens salvem tots, o el papa que li diu a la Unió Europea que la solidaritat és la única sortida. En definitiva, el papa Francesc és l'única persona amb lideratge mundial que es posa al costat dels qui sempre acaben perdent amb les crisis. A més, amb una xarxa mundial que pot empènyer a conduir les sortides en aquesta direcció.

En definitiva. Si algú vol opinar sobre la resposta de l'Església davant del coronavirus, que miri també al papa Francesc.

El fet religiós ha desaparegut mediàticament

I bé mossèn, anem al que em deia: "La difusió ha estat minsa". Tres respostes.

La primera i en contra dels meus interessos professionals: "Sí, la difusió ha estat minsa. I què?". No ho fem per això.

La segona. L'Església arrossega encara molts mals endèmics i de falta de comunicació institucional. No de comunicació, perquè porta 2.000 anys difonent un missatge. Però té moltes mancances per situar-se en el cercle mediàtic. Aquí també va per barris, però el balanç final és pobre. Aprofitaré per dir-li que precisament per això fem Catalunya Religió. I agrair-li que vostè ho valori. L'edició setmanal gratuïta <https://www.catalunyareligio.cat/acasa> que fem aquest dies permet una mirada més reposada i si ens ajuden a distribuir el PDF crec que ens ajudarà explicar millor el que es fa.

I la tercera. Certament no tota la culpa és de l'Església. En general el fet religiós ha desaparegut mediàticament. Tampoc ens allargarem en això i se n'han fet llibres, congressos i tesis doctorals. Però és un fenomen molt singular a Catalunya. Això que se'n ha dit un catolicisme vaporós, que està en l'ambient (més de la meitat de la població és catòlica) però no s'acaba de manifestar públicament.

Hi ha hagut un problema de discurs eclesial. Però també s'ha arraconat el tema en molts mitjans de comunicació catalans. Un canvi d'entrenador en un equip de futbol de segona és notícia. En canvi, a vegades ja no ho són ni els nomenaments de bisbes. Ja no dic del responsable d'una congregació religiosa.

Aniré a un exemple concret d'aquests dies.

En l'àmbit pastoral hi ha una cosa que em molesta molt. Sovint socialment no es dona importància a les misses perquè només hi van quatre iaies. Cert, quatre iaies però que quan vas sumant parròquies i iaies resulta que hi ha més de 600.000 catalans que van regularment a missa (més d'un milió de manera més irregular, com les grans celebracions de Rams). I a Catalunya no hi ha tanta iaia per sumar tanta gent. Com deia el bisbe Deig, va més gent cada diumenge a missa que al Camp de Barça. Això avui encara és així.

La infrarepresentació pública i mediàtica que té aquest fenomen religiós és digne d'estudi. Però el que més em molesta: i si només fossin iaies les que van a missa, què? No té importància? Tot el desplegament telemàtic d'aquests dies en l'àmbit eclesial els ha fet un gran servei. Tothom que té a prop gent missaire ho sap. Però en els mitjans generalistes ha passat desapercebut mentre -i ja em perdonaran-

que qualsevol actor o músic que sortia a tocar la guitarra al balcó ha estat notícia. A la majoria de mitjans, la informació sobre el món litúrgic i sacramental es redueix a l'anècdota del mossèn de la Deltebre traient a passejar *Nostru Senyor* dalt d'una carrossa. Si vol sortir per la tele, mossèn, ja sap què ha de fer.

Un altre exemple. Aquests dies els mitjans s'han convertit en una desfilada de ploraneres. No hi ha sector social, econòmic, cultural, educatiu, comercial, festiu, tradicional o agropecuari que no hagi tingut el seu minut per explicar com ho passen i ho passaran de malament o com s'han espavilat. Cosa que està molt bé. Però és curiós que no he vist encara enlloc que s'expliqués que aviat farà dos mesos que els mossens i comunitats religioses no poden fer la col·lecta i com es cobriran les despeses.

I, finalment, també és significatiu que tots els aspectes personals i emotius dels que es comença a parlar aquests dies, són presentats per psicòlegs, sociòlegs, educadors... Mediàticament gairebé mai es té present la dimensió religiosa. Ni quan es parla del dol, mentre els capellans han sortit aquests dies a acompanyar la solitud del comiat al cementiri. No tenim res a dir per consolar a la gent? No ens venen a preguntar? O no som capaços de presentar una proposta comprensible?

Gràcies

Acabo. Ens posa deures. Ja li deia que explicar el que fa les confessions religioses a Catalunya ho estem [intentant](#) en el dia a dia. Però també li explicaré que fa unes setmanes es va intentant donar forma a un informe més sistemàtic del que s'està fent en aquests moments des de l'Església a Catalunya. És molt difícil sortir-se'n. A cada bisbat la informació diocesana està estructurada de molt manera diferent i la dels religiosos o altres entitats és molt dispersa. Es fa molt difícil donar una visió global sense sumar peres i pomes. Però veig que s'haurà de tornar a intentar. I estem treballant en altres formats, però encara falta una mica de feina perquè es pugui visualitzar. Els qui tenim la sort de poder mantenir la feina des de casa, aquests dies no donem a l'abast.

Mossèn, gràcies per la seves ratlles i sobretot per les trucades i acompanyament que segur que ha fet aquests dies. I també voldria acompanyar-lo pels amics capellans, religioses i religioses que com tanta gent ha marxat silenciosament aquests dies.